

Ur *Den Kommunistiska Internationalen* N:o 4. (maj 1921)

Världsrevolutionens fråga i den internationella mensjevismens ljus.

I. Ett "nytt ord" av den internationella mensjevismen.

Då de ryska arbetarna och bönderna i oktober 1917 tillintetgjorde bourgeoisins välde och tog makten i egna händer, betecknade höger-mensjevikerna, socialpatrioterna, denna historiska tilldragelse som förbrytelse, medan vänster-mensjevikerna, internationalisterna av Martovs typ, betecknade den som politisk äventyrlighet. Efter mensjevikernas pipa dansade Karl Kautsky; och i hans broschyr "Diktatur och Demokrati", utgiven sommaren 1918, vägrade denne Andra internationalens teoretiker att erkänna den ryska revolutionen. Sedan dess har återigen två år gått. Sovjetmakten har i grund slagit den ene efter den andre av sina fiender och har blivit den allra viktigaste och största faktor inom den internationella politiken. Den ryska mensjevismen var tvungen att erkänna sovjetmakten inte endast som en historisk utan också som en framåtskridande verklighet. På alla sidor av stridslinjen mellan sovjetmakt och motrevolution tvangs mensjevikerna att uppfordra sina meningsfränder till försvar för sovjetmakten som revolutionens organ. Proletariatets diktatur, sade dittills mensjevikerna; leder till triumf för motrevolutionen från godsägar- och kapitalisthåll. Nu är sovjetmakten i deras ögon ett arbetarklassens bålverk mot kapitalisternas och godsägarnas kontrarevolution, under det den s. k. demokratin i Tyskland liksom i Österrike leder till motrevolutionen seger. Samtidigt stegras det internationella proletariatets sympatier för sovjetmakten, Den blir dess ledstjärna.

Den rena förnekelsen av sovjetmaktens politik, en kampanj sådan som Kautsky fört, har endast till följd, att arbetarna lämnar de mensjevistiska partiernas led. Den internationella mensjevismen förmår inte längre försvara Kautskys ställning. Den överger honom för att bättre leda striden för mensjevismens grundidé. Bortsett från olika litterär-politiska skiftningar utgör den försvaret för den reformistiska idén: proletariatets kompromiss med bourgeoisin som väg till socialismen. Otto Bauer, en lärjunge till Kautsky, utgav för några månader sedan tillsammans med Rudolf Hilferding, kautskyanismens huvudteoretiker, en broschyr på tyska med titeln "Bolsjevism eller socialdemokrati?", som uppställer mönstret för denna nya form av striden mot den ryska revolutionens idéer mot den modärna kommunismens idéer. Bauers försök att stärka den mensjevistiska taktiken "på ett nytt sätt", med utgångspunkt från erkännande av bolsjevismen som progressiv faktor för Ryssland Men underkännande av den för Europas del, har, som läsaren skall få se, gjort samma bankrutt som hans lärare Kautskys försök att helt enkelt "icke erkänna" bolsjevismen.

II. Otto Bauers uppfattning.

Efter den historiska inledning om Rysslands sociala utveckling, som med sina många citat och siffror visar, att Bauer "läst en del och på något sätt studerat lite grand", övergår han till att ta den ryska revolutionens sociala innebörd i betraktande och kommer till den övertygelsen, att proletariatets politiska seger hjälpt bondeståndet att vinna sina sociala mål.

Bondeståndet hjälpte proletariatet att tillintetgöra godsägarnas och kapitalisternas välde, därför att proletariatet hjälpte bondeståndet att få godsägarjorden och att göra sluträkning med feodalismens återstoder. Proletariatet i det kommunistiska partiets gestalt försökte att gå vidare, att övergå från privatbesittning av jord och grund till verklig socialisering av jord och grund genom upprättande av sovjetekonomi. Men då proletariatet stötte på ett energiskt motstånd från bondeklassen, avstod det från sitt syfte, och på denna avsägelse beror sovjetmakten.

”Den ryske bonden är ännu ingen politisk varelse.” Endast kampen om herremansjorden förmådde rycka honom in i historiens stridsvirvel. Så snart herrejorden var erövrad och så snart den nyförvärvade egendomen var betryggad, föll han tillbaka i den politiska likgiltighetens dvala. Lämnade honom sovjetmakten i fred i hans by, så bekymrade han sig inte om vad sovjetmakten företog sig i städerna, Så försvinner bonden ur den historiska verksamheten; han sjunker tillbaka i sina rent lokala intressens krets, tillbaka i en händelselös tillvaros djup. På historiens skådebana står proletariatet ensamt med bourgeoisin kvar. På detta beror proletariatets makt. Och först då proletärväldet hotas av kontrarevolutionen, bakom vars bataljoner feodalherren hoppas få återvända till sitt gods, då reser sig också bonden för att tillsammans med proletariatet avvärja den gemensamma fienden. (Sid. 42-43.)

Sovjetförfattningen avspeglar enligt Bauers mening detta läge och befäster sig samtidigt, i det den i sovjet ger bönderna mindre rätt än arbetarna. Men också en sådan författning skulle på grund av den numerära övervikten bli ett vapen till dess förmån, om inte det faktum vore för handen, att sovjetmakten så grundligt pressat ner bourgeoisin, att den redan är ur stånd att bli den organiserande medelpunkten för bondeståndets egendomssträvanden. Men bondestammen själv är för lite kultiverad för att kunna övervinna proletariatets välde.

Emellertid kommer bondeståndets massa, vars medvetenhet skall ökas genom inflytelserna från sovjetmaktens arbete, att nå till makten och att leda demokratin i Ryssland. Vad blir då demokratin sociala natur? På den frågan svarar Bauer med den vanliga mensjevistiska skildringen av arbetarklassens utvecklingsprocess under sovjetstyrelsen. En del av arbetarklassen återvänder till byarna, en del omkommer med vapen i hand för sovjetmaktens försvar, en del inträder i sovjetbyråkratins led. Den återstående delen är ur stånd att lägga i dagen tillräcklig och självständig energi för organisation av den socialistiska ekonomien.

Sovjetregeringen skapar för detta ändamål ett system av byråkratisk förvaltningsindustri; ”det är ett socialistiskt samhälle som då uppstår. Ty sovjetmakten har tagit ifrån kapitalisterna arbetsmedlen, befriat arbetsprocessen från kapitalets herravälde, berövat kapitalisterna förfogandet över arbetsavkastningen. Och sovjetmakten själv organiserar nu, i detsamma den förfogar över landets arbetsmedel och arbetskrafter i enlighet med sin plan, ett systematiskt, omedelbart socialt arbete och en planmässig, omedelbart social fördelning av arbetsavkastningen. Men om detta är socialismen, så är det ändå en socialism av egendomligt slag, en despotisk socialism. Ty socialismen betyder här inte, att det arbetande folket själv förfogar över sina arbetsmedel, leder arbetsprocessen och fördelar sin arbetsavkastning. Den betyder snarare, att en ur folket utlöst statsmakt som endast representerar ett oansenligt fåtal av folket och som tronar över folkmassorna, förfogar över folkets arbetsmedel och arbetskraft, över folkets arbetsprocess och arbetsavkastning och med sina tvångsmedel gör folkets alla krafter underkastade sin arbetsplan och kopplar in dem i sin arbetsorganisation.” (Sid. 62-63.)

Vad nu då? Förnekar Bauer nödvändigheten av en sådan politik? Anser han den för återgång till Araktjejevs tider, som mensjevikerna under diskussionen om arbetsarméerna sade? Nej! Med sötsur min förklarar han den av honom framställda bilden genom det unga ryska proletariatets låga kulturnivå och skriver: ”Inte ens demokratin grundsatser är 'eviga sanningar'. Också demokratin är utvecklingsprodukt och utvecklingsfas. Endast på en viss utvecklingsgrad av produktivkrafterna, av klasstriderna, av mogenheten i kultur är demokrati möjlig. Där dessa förutsättningar inte finns, är despotismen en 'utomhistorisk nödvändighet', ett tillfälligt, outhärligt redskap för det historiska framsteget.” Vad Ryssland nu utför är just det som Marx 1847 väntade i Tyskland.

Men vad blir det av denna despotiska socialism, när böndernas kulturnivå höjer sig och när denna socialism ordnat sitt välde? Vete tusan, svarar Bauer – sannolikt kommer Ryssland att bilda ett misch-masch mellan privatäganderätt till jord och grund och kapitalistisk

privategendom för utländska innehavare av koncessioner samt den statskapitalism, sovjetmakten utvecklade.

Det är den nya mensjevistiska filosofin, som i sina huvuddrag kan återföras till Kautskys gamla filosofi. Och även om hrr Bauer, Hilferding och den mensjevistiska Olympens mindre gudar förnekar Kautsky i detta stycke, så hyser de i alla fall på alla grundläggande punkter hans uppfattning om den ryska revolutionen som övergångsstadium till borgerlig ordning. Den 1918 utslungade mensjevistiska parollen "Tillbaka till kapitalismen!", de ryska mensjevikernas paroll, som de i ord avsvurit, uppehåller Bauer i full utsträckning. Hela skillnaden mellan Bauer och Kautsky består i att Bauer efter Sovjetrysslands två och ett halvt år långa, segerrika kamp mot sina fiender var tvungen att avstå från att betrakta Sovjetryssland som historiskt äventyr och likaså var tvungen att lämna det vetenskaplig attest genom att erkänna det som nödvändigt historiskt utvecklingsstadium. Historiskt sett kunde vi avstå från varje polemik med Bauer, eftersom ingen kunde begära ett bättre intyg ärr erkännandet av sovjetmaktens verksamhet som enda möjliga revolutionära politik: en omöjlig politik kan ju ingen föra, men då det här inte är fråga om något betyg för sovjetmakten utan om avslöjande av mensjevismen själv, så lönar det sig att dröja vid detta exempel på det oförstående får historien, som den europeiska mensjevismens ledning lägger i dagen.

III. Den ryska revolutionens agrarfråga.

De konjunkturer, under vilka Rysslands arbetarklass tog makten i sina händer, var utan motstycke. Knappast skall någonsin en situation upprepas, då fredslängtan och de beväpnade bondemassornas önskan om gård och grund förenar sig med proletariats kamp om makten. I alla våra förklaringar över skälen till den internationella revolutionens långsamma utveckling har vi alltid påvisat, att arbetarklassen ingenstädes skall finna så gynnsamma förutsättningar för segern som i Ryssland. Men här är det slut med all historisk sanning i den österrikiske mensjevikens analys av den ryska revolutionen. I två huvudfrågor, i frågan om proletariats förhållande till bondeklassen under världsrevolutionen och om den proletära revolutionens ekonomiska byggnad har mensjeviken Bauer ingenting förstått. Han måste trots sina sötsura fraser om den "despotiska socialismens" historiska nödvändighet bege sig till motrevolutionens läger.

Över hela världen är bondestammen en ännu konservativ, en med egendomsintressen ännu bekajad, borgerlig massa, liksom i Ryssland. Vad tänker då mensjevismen under den europeiska revolutionen göra med denna massa? Redan som minoritet, vilket är fallet i Tyskland, utgör denna massa en tillräcklig kraft för att sätta proletariats ur stånd att genom en akt av statsvåld påtvinga den en socialistisk produktionsmetod. Därför skall proletariats nödgas lämna händerna i okvald besittning av gård och grund. När Bauer med skadeglädje frågar, var socialismen inom den ryska byn egentligen är, så hånar han inte den ryska utan den internationella revolutionen, eftersom *den ingenstädes skall vara i stånd att under den första perioden genomföra jordbrukets socialisering*. Inom den socialistiska världslitteraturen finns det ingen enda allvarlig skriftställare, som inte räknar med detta. Men kan det segerrika proletariats lämna gårdarna i fred, tillåta varuproduktionen och den fria handeln med jordbruksprodukterna? Detta kan det icke göra, emedan svältdöden hotar arbetarrevolutionen. Proletariats måste därför stödja bondeståndet, upprätta diktatur över dess kapitalistiska del, försöka där så är möjligt att dra småbönderna på sin sida och stödja sig på deras ekonomiska organisation. Storbondemassans politiska olikställighet blir också en nödvändighet för världsrevolutionen, eftersom sådant motsvarar det faktum, att bondeståndet *alltid fann sig hotat av hungern*. Denna olikställighet, som strider mot den formella demokratin, motsvarar inte enbart proletariats klassintressen, eftersom proletariats i enlighet med demokratin sköna tanke inte kan tillåta bondeborgaren att döma det till svältdöden. Denna olikställighet

motsvarar på samma gång det historiska framstegets intressen och därigenom i sista hand intressena inom bondeståndets mellanklass. Kapitalismen tillåter icke jordbruksekonomin utveckling och höjning redan nu till den högsta möjliga tekniska nivån, nej kapitalismen håller de välsituerade bönderna kvar på det idiopatiska stadiet i kulturlivet. Endast det utplånande av skillnaden mellan stad och landsbygd som kommunismen eftersträvar, endast det ger bondemassornas mänskliga utveckling tillräcklig vidd. Det är den historiska rätt, proletariats diktatur över sina bondemotståndare äger. Bauer själv måste erkänna: ”Om Ryssland vore en demokratisk republik, så bleve de okultiverade ryska bönderna ett värnlöst offer för vilket slagord och vilken demagogi som hälst.” Sid. 47.) Men hur förhåller det sig ”med de kultiverade” bönderna i Tyrolen eller Bayern? Har Bauer i sitt ”demokratiska Österrike” kunnat stödja sig på bondemassan? Har han inte fallit offer för antisemiternas borgerliga demagogi, som säljer bönderna till de europeiska kapitalisterna? Men, svarar hr Bauer. Sovjetryssland står sig ju endast därför att det har lämnat storbönderna i fred, därför att det har nekat sig att utnyttja sin diktatur för att driva bonderåden fram till socialismen. Samme hr Bauer ser i vår förplägnadspolitik ett uttryck av arbetardiktatur över bondeståndet, vilket verkligen också är fallet. Men vad det beträffar, att vi endast sakta utvecklar de högsta formerna av jordbruksekonomi, att vi t. o. m. samtidigt avstått från de specifika formerna för kampen mot de välsituerade bönderna, så är denna avsägelse en taktisk åtgärd.

Bauers påstående, att bolsjevikerna skulle ha hoppats, ”att småbrukarna, som nyss besekrat och krossat de feodalkapitalistiska storgodsens, nu i snabbare utveckling kunde förvandlas till socialistiska storföretagare” (sid. 36) – det påståendet är helt och hållet en fantasi.

På en rask utveckling av bondesmåbruket till socialistisk stordrift kunde endast socialrevolutionärerna tänka. Bauer kan icke nämna en enda kommunistisk skriftställare, som skulle kunna åberopas till stöd för påståendet. Övergaragen från småbruk till socialistisk stordrift blir endast möjlig i förhållande till graden av arbetarmakten befastande. Endast allteftersom arbetarmakten i full utsträckning genomför spannmålsmonopol, endast i den mån som den inte allenast i egna händer koncentrerar alla industriella produktionsmedel utan också i samma grad stegrar produktionen och är i stånd att förse bylaget med lantbruksmaskiner för kooperativt och gemensamt ändamål, först då skall proletärererna bli i stånd att börja leda in jordbruksekonomin på socialistiska banor.

Den ryska revolutionen har ännu inte varit i tillfälle att göra detta. Som första, på alla sidor av kapitalistiska fiender inringad revolution, var den tvungen att koncentrera sina krafter mot huvudfienden, slå tillbaka den europeiska finansens kapitalism, som för tillfället var farligare för den än småkapitalismen i byn. Allteftersom det lyckas Sovjetryssland att med bistånd av bondeklassen, som med rätta i sovjetmakten ser sitt vapen mot den feodal-kapitalistiska kontrarevolutionen, avvärja den från finanskapitalet hotande faran, i samma grad uppställer sig för sovjetmakten frågan om striden för att jordbruksekonomin småningom antar de socialistiska ekonomiformerna i fullt omfång. Sovjetmaktens hela värksamhet skapar genom att höja bondestammens kulturnivå förutsättningen för jordbruksekonomin socialisering.

Men den högsta graden av bondekultur, förklarar socialdemokraten Bauer, kommer att göra proletariats diktatur över bondeståndet omöjlig. Vi skall tillsvidare inte uppehålla oss vid att proletariats diktatur också till en del innebär bondeklassens diktatur, nämligen de fattigaste böndernas.

Av intresse är följande: Under vilka omständigheter skulle höjningen av bondestammens klassmedvetande kunna hata den proletära diktaturen? Endast under förutsättning av att världskapitalismen befastes, endast om det lyckas världskapitalet, som fått fast fot i Europa, att försvaga sovjetmakten, förstöra dess utrikeshandel genom kontraband och på privatvägen förse de ryska bönderna med industriprodukter, återställa den av oss förstörda härden för den

ryska borgerliga motrevolutionen – först då skulle höjningen av den ryska bondeklassens kulturnivå betyda en stegrad borgerlig fara för arbetardiktaturen i Ryssland. *Och det finns ingenting mer betecknande för mensjeviken Bauer än att, på samma gång som han i ord erkänner den internationella revolutionens tillväxt och utveckling, han i själva verket icke kan föreställa sig någon annan följd av den ryska revolutionens utveckling än kapitalismens seger i Västeuropa.*

Sovjetryssland vet mycket väl, att det skulle gå under, ifall kapitalismen i Europa segrade. Och Sovjetryssland har alltid betraktat sig som förtrupp till den växande världsrevolutionen, vars öde är beroende av, om det västeuropeiska proletariats reserver i rätt tid kunde komma den till bistånd. Hr Bauer kan inte föreställa sig, att ett sådant undervärk kan ske. Vi lämnar honom åt hans mensjevistiska otro. Men inte håller han kan förneka, att med honom slår och faller hans visdom om storböndernas seger över arbetarna i Ryssland.

I stället för att med en min av en i jordbruksförhållanden insiktsfull man, som förstår, att hästarna äter havre, skriva om lantbrukets utvecklingstendenser i Ryssland, skulle han kunna inskränka hela sin filosofi till det slentrianmässiga utropet: ”Varför behöver ni, ryska bönder, gripa till vapen? Världskapitalismen är oövervinnlig. Den skall krossa er!”

Det var mensjeviken Bauers inbillning också 1917, då han befann sig som krigsfånge i Ryssland och i sin broschyr, utgiven under signaturen Weber, ansträngde sig att bevisa arbetardiktaturens omöjlighet i Ryssland. Arbetardiktaturen har nu blivit ett faktum. Bauer är t. o. m. tvungen att anse detta faktum för framstegskraftigt. Men en tid strävade han att bevisa för de ryska bönderna, att historien hade skämtat med dem, att endast under skenet av deras diktatur *det kommunistiska partiets diktatur över proletariatet* vore upprättad.

Denna dikt om det kommunistiska partiet i Ryssland och det ryska proletariatet har den ”originelle” tänkaren Kautsky i Wien efterapat. Kautsky har för detta att tacka de ryska mensjevikerna, som i sin tur lånat den av ryska bourgeoisin, vilken som känt spred sagan om folkkommissarieväldet och kommunistiska partiets självhärskardöme över hela ryska folket.

Mensjeviken Bauers filosofi finner vi i Denikins och Koltjaks alla upprop, endast med den skillnaden, att dessa själsfränder till de wienska mensjevistiska filosoferna tillägger, att de ryska kommunisternas parti, som våldför sig på ryska folkets vilja, består enbart av judar. Bauer, som ännu för kort tid sedan tillsammans med antisemiterna satt i ministären i den ökända österrikiska demokratiska republiken, som lever på den kredit ententen beviljar för sin välgörenhet, använder av naturligt ädelmod inte argumentet om sovjetdiktaturens ”judiska” karaktär. Detta bildar hela skillnaden mellan den bauerska och den wrangelska filosofin om ryska revolutionen. Och vad rör det sig om? Varför denna likhet, som leder en del av mensjevikerna t. o. m. till aktiv kamp med vapen i hand mot sovjetmakten? En del av mensjevikerna tillåter sig sjunka ända ner till Koltjaks nivå, emedan de – övertygade om omöjligheten av någon annan ordning i Ryssland än den kapitalistiska – är tvungna att med eller mot sin vilja hamna i bourgeoisins läger. Men den andra delen av mensjevikerna särskiljer sig genom en slöhet av annat och ”delikatare” slag. *De är oförmögna att förstå den revolutionära förtruppens roll i förhållande till den klass, i vars spets de står.* Till denna andra kategori hör Otto Bauer.

När Wrangel jämrar sig över folkkommissarieväldet. så är det självklart, att detta ingenting annat betyder än Wrangels egen önskan att i storgodsägarklassens namn regera som självhärskare. När Otto Bauer balar om kommunistiska partiets diktatur över proletariatet, så betyder det, att han varken begriper den borgerliga revolutionens mekanik eller den proletära revolutionens logik. Ledde väl i den franska revolutionen bourgeoisins hela massa själv, den revolutionära kampen? Den ekonomiskt framskridna delen av bourgeoisin var bunden vid den gamla ordningen, var på så sätt förknippad med feodalismen, att bourgeoisin endast

eftersträvade en reform av den gamla ordningen, av dess anpassning icke efter den kapitalistiska utvecklingens behov utan efter bankirernas och storgodsägarnas egna gruppintressen. Den borgerliga revolutionens sak befann sig i händerna på de småborgerliga massorna, som förverkligade revolutionens mål i kampen mot bourgeoisins ekonomiskt ledande skikt. Men det vore ett misstag att anta, att småborgardömet som klass *i sin helhet* spelade en ledande revolutionär roll. Det är tillräckligt att ta kännedom om deserteringen, ty med den hade de revolutionära makterna att föra en förtvivlad kamp – den omfattade en betydande del av samma bondeklass, som revolutionen givit friheten. Det är tillräckligt att göra sig underrättad om den spillning, de småborgerliga skikt intog, som sysselsattes med produktion av lyxföremål. Det är tillräckligt att erinra om de rörelser, som framkallades av dyrtiden. Det är nog att tänka på jakobinernas och de s. k. ”galnas” hela politik för att förstå, att t. o. m. under revolutioner, vilkas uppgift just var förverkligandet av demokratin, folkmassan, i vars intresse och namn kampen utvecklade sig, spelade en avgörande roll i alla stora revolutionsstrider *under jakobinpartiets anförande och ledning, under dess järnhårda diktatur*. I revolutionen är det massorna som åstadkommer avgörandet. Endast den klass segrar, som representerar den historiska utvecklingsriktningen och förstår att i avgörande ögonblick samla omkring sig ett proportionerligt flertal stridande. Vi betonar, att det icke gäller ett formellt, aritmetiskt flertal utan en relativ övervikt av de mest aktiva, dåkraftiga och rörliga sociala elementen. Dessa element, ledda av ett genom dem själva danat parti, gör inte endast de fientliga klasserna underordnade sin diktatur, *utan också sin egen klass, när den sviktar av obeslutsamhet, när den råkar i förtvivlan över eländets följder och färdig att överge sin egen sak, sin framtids sak. Den framskridna delen av den revolutionära klassens diktatur jävar icke den av klassen som helhet utövade diktaturen utan är en förutsättning för denna diktatur*. Först sedan bourgeoisin samlat alla sina krafter i jakobinpartiets järnhand, först sedan den underordnat sig detta partis diktatur, kunde bourgeoisin besegra den feodala ordningen.

Men hur förhåller det sig med bourgeoisins diktatur under en period av tillspetsad kamp? Härskar den väl som helhet, förvärklar den väl som helhet sin diktatur? Den förvärklar sin diktatur i de mest reaktionära, ståndaktiga, beslutsamma elementens personer, som för att genomföra sin politik ofta är tvungna att vara diktatorer t. o. m. mot en del av den egna klassen mot dess vilja. Vad innebär Englands vänsterliberala elements kamp mot Churchills och Curzons politik, som döljer sig bakom Lloyd George. Den innebär det faktum, att en del av Englands kapitalistiska klass, som betvivlar möjligheten av en kapitalets öppna diktatur, bjuder denna diktaturs nödvändiga åtgärder motstånd. Bourgeoisies diktatur genomföres inte; endast som diktatur över arbetarklassen utan också som de mer beslutsamma borgarelementens diktatur över de mindre beslutsamma.

Kan den framskridna delen av arbetarklassens förhållande till klassen som helhet under revolutionen principiellt vara ett annat än under tidigare revolutionsepoker? Är en diktatur av arbetarklassen som helhet tänkbar, d. v. s. en diktatur, som genomföres inte endast i hela arbetarklassens intressen, utan också genomföres av den själv som helhet? Det är tillräckligt att påminna sig ett sådant abc som att begreppet arbetarklass har till grundval endast en viss kategori av personer, som spelar en bestämd roll i det kapitalistiska samhällets produktion, nämligen som säljare av sin arbetskraft. Utom detta sammanfattande kännetecken finner vi inom arbetarklassen olika skikt med olika levnadsvillkor, på olika kulturnivå, med olika historiska traditioner. Den ekonomiska utvecklingsprocessen avväger i hög grad arbetarklassens ekonomiska läge och själsliv. Den förvandlar dess, flertal till en massa som samtidigt är kulturellt utvecklad, fylld av politiskt intresse men icke materiellt tillgodosedd. Men denna historiska process utesluter inte förekomsten av ett gynnat skikt inom denna klass, vilket på grund av förmåner och av tradition är knutet till bourgeoisin, och upphäver håller

inte förekomsten av proletära skikt, som är undertryckta och förödmjukade därhän, att de är ur stånd att ens tänka på kamp. Hur bör då de framskridna arbetarna, arbetarförtruppen förhålla sig till proletariatets aristokratiska skikt, som inte vill kämpa mot bourgeoisin, och till de förödmjukande och undertryckta skikt, som är urståndsatta till kamp? Det är klart, att förtruppen framför allt måste försöka genom agitation höja dessa massor upp till sin nivå, till insikt om de historiska uppgifterna i deras helhet. Vidare måste förtruppen vara beredd att bryta de med bourgeoisin förbundna elementens motståndskraft. Slutligen måste förtruppen genom sitt föredöme, genom handling väcka tron på seger bland de efterblivna skikten. Proletariatets diktatur under revolutionen intill dess slutgiltiga seger blir de framskridna elementens diktatur. Hur stor och stark proletariatets framskridna del i förhållande till hela klassen blir, på detta beror i hög grad lösningen av frågan om revolutionen leder till seger eller nederlag för arbetarklassen. Den som förnekar rätten för den framskridna delen av proletariatet att förvärkliga sin diktatur över hela arbetarklassen, han förnekar själva diktaturen.

Bauer kan säga: ”Ja, jag är motståndare till proletariatets diktatur, men jag är *för* demokratin.” Vi svarar honom: Ni bedrar er, hr Bauer. Ni har läst Kant. Ni har sysslat med filosofi, men den ryska revolutionen går inte ihop med er filosofi. Ni har ju sagt, att oktoberrevolutionen och den därigenom skapade sovjetordningen är inte bara en historisk nödvändighet utan också den enda vägen för slutuppgörelse med storgodsägarnes feodala ordning i Ryssland. Vi vill inte med er diskutera om sovjetordningen också är den enda vägen till socialismens genomförande i Ryssland. Vi vill endast dröja vid den historiska uppgift som ni godhetsfullt tillerkänt den ryska revolutionen, och fråga: Hur skulle man i Ryssland ha kunnat göra upp räkningen med storgodsägarväsendet utan att krossa motståndet av den del inom arbetarklassen, som följde mensjevistiska partiet och socialrevolutionärerna, då de socialrevolutionära mensjevikerna, som förde koalitionspolitik, var förbundna med storgodsägarklassen? Ni erkänner arbetarklassens seger, sovjetmakten som en stor gärning över den godsägarkapitalistiska motrevolutionen, över Judenitj, Koltjak, Denikin och över den bakom deras rygg stående Ententen. Men hur kan ni då förebrå proletariatets framskridna delar, att de i kommunistiska partiets gestalt tvingade sin politik på de delar av proletariatet, som blivit efter sin förtrupp och under svältens och köldens kval icke av egen kraft kunde göra fienden ett tillräckligt dådkraftigt motstånd, icke kämpa med tillräcklig energi? Att tala om oktoberrevolutionens historiska nödvändighet och på samma gång förebrå de framskridna arbetarna över att ha upprättat kommunistiska partiets diktatur, det är med andra ord sagt att hyckla eller att prata rena dumheter.

Men när denna huvudförebråelse är ogrundad, när Rysslands kommunistiska diktatur innebär det ryska proletariatets diktatur, då är också allt det andra, Otto Bauer säger om den ”despotiska socialismen”, om byråkratins seger o. s. v. tomt prat. Sovjetryssland befinner sig sedan tre år i krigstillstånd. Vid fronten är åtminstone tredjedelen av kommunistiska partiet de mest energiska, de bästa representanterna för arbetarklassen. Men hr Bauer, som enligt uppgift har medkänsla för denna kamp, frågar: Var är då era sovjeterna? Sovjeterna utgör proletariatets mest framåtskridna del, de bästa organisationerna, de bästa agitatorerna inom den ryska arbetarklassen. Var är de? Vid *fronten* ... De leder där hela krigsmaskineriet, de är dess själ. Ja, kriget har i hög grad berört sovjetformen av proletariatets diktatur, det har inskränkt alla administrativa arbetarorgan,

Kriget har frambesvurit en översvallande tillväxt av den byråkratiska apparaten, som ändå inte förmår utesluta Sovjetrysslands proletära karaktär, emedan alla organ, som leder dess sociala och ekonomiska yttre politik, är uppvuxna ur arbetarklassen, förbundna med den, står under omedelbar kontroll av kommunistiska partiet, det parti som är den mest revolutionära delen av ryska proletariatet. Att detta parti sätter in sin energi, icke på revolutionär byråkrati, utan på

organiseringen av arbetarklassen, på arbetardemokratin, bevisas bäst av följande faktum: Så fort det visade sig, att krigsvågen sjönk tillbaka, ställde kommunistiska partiet frågan om *utvidgning* av arbetardiktaturens organ på dagordningen. Den första fråga som partiet förde på dagordningen i våras, då freden inte längre tycktes avlägsen, var frågan om fackföreningarnas real för den ekonomiska restaureringen. Den första lösen som partiet vid tiden för segern över Wrangel gav proletariatet var frågan om arbetardemokratin befästelse och utvidgning, om striden mot den byråkratiska faran genom att arbetardemokratin befästes. Bauer hänvisar till vårt nationaliserade industriväsen. Han påstår, att det inte är ett uttryck för arbetarklassens självförvaltning. Men om han än inte är någon principiell motståndare till användning av borgerliga fackmän och tekniker inom den socialistiska produktionen – vilket inte endast vore ett vanvett utan också motsade Bauers hela åskådning – vilka andra former för industriförvaltningen skulle Bauer kunna utfundera än de i Ryssland rådande: den förvaltningsorganisation som består av arbetarstatens och fackföreningarnas representanter. Den enda tänkbara form, som skiljde sig från den i Ryssland rådande, vore industrins övergång i fackföreningarnas händer. Men Bauer är ju kautskyan och icke syndikalist: man kan inte anta, att han blivit syndikalist. Men om så vore, vad finns det då för positivt i hans kritik? Ingenting annat än fullkomligt oförstående för revolutionen, ingenting annat än ursinne mot den proletära revolutionen, dolt under sötsura fraser.

”Er press är full av avslöjanden om byråkratism, som förtär Sovjetrysslands ekonomiska upprättelse” – skall hr Bauer svara. Det bevisar, att han i Ryssland lärt sig ryska, men ledsamt nog inte har lärt sig att tänka. Att veta är inte endast att känna till faktum, utan också att känna orsakerna.

Orsakerna till byråkratismens tillväxt, som sovjetmakten och kommunistiska partiet bekämpar, är det faktum, att man var tvungen att använda sina bästa organisatörer, icke till arbetet på det ekonomiska bygget, utan till försvaret för revolutionens liv. Den som inte begripit det, han har ingenting begripit och vill ingenting begripa.

Hr Bauer har gått ännu ett steg längre än Kautsky. Han har erkänt sovjetrepubliken som framstegsfaktor. I själva verket har han varken förstått dess väsen eller dess metoder och vyer. I själva verket har han icke gått ett steg längre än sin lärare. Han har endast av den med döden avgångna kejsarliga) och k(ungliga) österrikisk-ungerska monarkin ärvt ett behagfullt hyckleri, som ändå inte tilltala honom att dölja sitt kontrarevolutionära sinnelag. Och detta kontrarevolutionära sinnelag söker sig med allt större tydlighet uttryck, emedan hr Bauer övergår från analysen av ryska revolutionen till betraktelser över världsrevolutionen.

5. Guildsocialismen som räddning.

Andra delen av hans broschyr är ägnad åt den europeiska revolutionens problem. Men i verkligheten är temat i denna revolutionärs djupsinniga utredningar ett helt annat. Under sken av att söka icke-ryska utvägar för den europeiska revolutionen strävar han att bevisa *ingenting mer och ingenting mindre än att den proletära revolutionen i Europa överhuvud är omöjlig.*

Bauer börjar med den vanliga jämförelsen mellan maktbalansen i Ryssland och i Västeuropa. Av begär att få gård och grund följde Rysslands bondeklass arbetarna. I Västeuropa bildar bondeklassen en sluten front, riktad mot arbetarna. I Ryssland, säger Bauer, var bourgeoisie illa organiserad, men i Europa är den utomordentligt väl organiserad. I väster är de intellektuella med tio gånger fastare band knutna till kapitalismen än i Ryssland, men ”utan de intellektuellas medverkan kan ingen stat förvaltas, ingen fabrik drivas, ingen ekonomi organiseras.” (Sid. 76.) De intellektuellas motstånd anser hr Bauer vara det största hindret för den proletära revolutionen i Europa. I Ryssland, säger han vidare, utgör arbetarna en obetydlig del av befolkningen. Det jordbruksekonomiska området är ofantligt stort och man

kan alltid på något sätt förse sig med livsmedel genom rekvisitionspolitik. Annorlunda gestaltar sig saken i Västeuropa. Här medför vare skakning av det invecklade ekonomiska maskineriet en hungerkatastrof, som dödar revolutionen. Ryska revolutionen förintade radikalt den gamla statsmekaniken, ”men en så våldsam, så långvarig, för den statliga och ekonomiska förvaltningen så fullständigt upprivande operation behöver ett jordbrukslands motståndskraftiga kropp; en industristats känsligare organism skulle stryka med efter operationen. I Väst- och Centraleuropa måste den proletära revolutionen se till att varuutbytet i samhället icke blir avbrutet. Den skall därför inte få förstöra någon kapitalistisk organisation, förrän den socialistiska organisationen står beredd att avlösa den och att fylla dess funktioner.” (Sid. 81.)

Men detta är bara revolutionens inre svårigheter. Det finns också yttre. Hur skulle väl, frågar hr Bauer, de europeiska staterna kunna existera utan amerikansk bomull, utan australisk ull, utan amerikanskt gummi? Det är dem redan nu svårt att få dessa artiklar, då Europas ruinerande ekonomi icke levererar några motsvarande bytesvaror. Hur skulle det då bli i händelse av en våldsam revolution? Måste man därför avstå — från socialismen överhuvud, frågar vi. Nej, bevars väl, svarar hr Bauer. man får bara se till att göra en sådan revolution, som inte vallar kapitalisterna och godsägarna något ont. Man föreslår ingenting mer och ingenting mindre än en långsam, en småningom fortgående nationalisering endast av de industrigrenar, som är fullt mogna för den, då kapitalisten i några fall fortfar med fabriksförvaltningen och endast står under statlig kontroll; i andra fall övergår förvaltningen till statsorganen, som vidare skall talas om nedan. I vart fall får kapitalisten full skadeersättning. Rätten till mervärdet är honom garanterad. Det är klart, att alla hypotek, alla bankdeposita och allt annat, som tillförsäkrar kapitalisterna möjligheten att leva utan att arbeta, blir orörda. Endast på så vis kan man undgå revolutionens förolyckande genom anarkin. Innan vi närmare beser hr Bauers ”anständiga” revolution, skall vi uppehålla oss vid de förutsättningar, han utgår från.

En förutsättning för revolutionär politik är alltid en nykter värdesättning av verkligheten. Därför strävar den moderna kommunismen att på det noggrannaste och mest ärliga sätt studera de olika egendomligheter som läget i vart land företer. Kommunismen blundar aldrig, utan ser de svårigheter, som väntar revolutionen. Den nyktra hänsynen till verkliga förhållandena är en sak, men en annan är de av det internationella kapitalet vettskrämda småborgarnas feghet, som begagnar sig av ”marxismen” endast för att övertyga sig och andra om revolutionens omöjlighet. Men sedan småborgaren genomlevat denna procedur, påminner han sig att han ju är revolutionsvänlig, och då begår han de gudlösaste streck. Han förvränger revolutionen till något annat, t. o. m. till ett vanligt småborgerligt samjobberi med kapitalismen.

Hr Bauer håller sitt ena öga vidöppet och ser hur stark bourgeoisin i Västeuropa är. Men han är starrblind på det andra ögat, som borde kunna se proletariatets styrka. Och han kommer till följande hårresande slutsats: ”Det råder en oerhörd styrka i kapitalets organisation och ingen styrka i proletariatets”, fastän var och en som lärt sig marxismens abcd inser, att kapitalets koncentrerings utan en motsvarande koncentrerings av proletariatets makt är omöjlig.

Hr Bauer ser och känner den välbärgade bondeklassen, som är sammansluten och konservativ. Han ser de moderna kapitalistiska godsägarna. Men han ser inte byproletariatet, som enligt Longuet är en pålitligare bundsförvant till proletariatet än bondeklassen. Men även om bondeklassen uttalar sig hr Bauer som en bokmal och doktrinär. Han förklarar öppet, att möjligheten att tilldela de fattiga bönderna jord och grund på bekostnad av godsägarnas stordrift är utesluten. Den ärvörldige professorn vet av böckerna, att stordriften är produktivare än småbruken. Då drar han den slutsatsen, att vi för framåtskridandets, för produktivitetens utvecklings skull o. s. v. och med risk att drabbas av bannstrålen inte får tilldela bönderna

någon jord. En sådan marxism är ingen marxism, eftersom marxism inte består i att plugga i sig en sats och det en mycket ytlig, nämligen att godsägarnas stordrift står ekonomiskt högre än småbruket. Marxismen som lära om proletariats klasskamp lärde och lär, att proletariatets personliga intressen skall underordnas dess allmänna uppgifter. Och tusentals situationer är tänkbara, då proletariatet, fullt medvetet om sin seger — denna enda förutsättning för de mänskliga produktionskrafternas stegring överhuvud — inlåter sig på en politisk affär, som på eld visst område och en viss tidpunkt kan i en lägre ekonomiform ge ersättning för en högre.

Ändå sämre står det till med Bauers begrepp om de intellektuellas förhållande till den internationella revolutionen. Hans påstående, att de intellektuella i väster skall förhålla sig obetingat fientligare till den proletära revolutionen än vad fallet var i Ryssland, är helt och hållet ogrundat. Han tar icke den omständigheten i betraktande, att under det de senaste tio årens kapitalistiska utveckling i Ryssland för de intellektuella, som förut var dömda till arbets- och brödlöshet, öppnade glänsande utsikter till företrädesrätt att delta i den kapitalistiska förvaltningen – marsrevolutionen ställde i utsikt för dem att gripa statsrodret, men att de intellektuella det kapitalistiska Europa genomgår en förskjutnings-, en proletariseringprocess. Deras ekonomiska läge försämras med hejdlös fart. De ser, att den kapitalistiska klassen, som inte kunde undvika kriget, är ur stånd att sluta en fred, som medger ekonomiskt tillfrisknande. I början framställdes denna förskjutningsprocess som följd av arbetarklassens "ändlösa" anspråk. Men ju mer klasskampen i Europa skärptes under påvarkan av den kapitalistiska förskjutningen och den tilltagande dyrtiden, desto klarare började de intellektuella förstå, att revolutionen är en oundviklig följd av imperialismens undergång, att revolutionen är mänsklighetens enda utväg ur det tilltagande eländet, ur den tilltagande förvirringen, ur det annalkande sociala kaos. Och vi observerar överallt en klyvning av de intellektuella i två läger, den feodalkapitalistiska motrevolutionens och den proletära revolutionens läger. De intellektuella genomgår överallt en andlig kris. De står vid skiljevägen. Mitt ibland dem jäser revolutionära idéer. Det är klart, att inte ens den revolutionära delen av de intellektuella ännu är vår pålitliga bundsförvant. Men det lider inget tvivel, att det är löjligt att tala om dem som om en alltigenom motrevolutionär massa. Det lider inget tvivel att, om t. ex. i Tyskland proletariatet nu grepe makten, en betydlig del av de intellektuella stode på dess sida.

När Bauer med sina betänkligheter över svårigheterna, som väntar den proletära revolutionen i väster, lämnar de revolutionära tendenserna överhuvud och särskilt bland de intellektuella ur räkningen, då är hans ställning till frågan om svältkatastrofen, som hotar den europeiska arbetarklassen vid inträffande proletär revolution, direkt löjlig. Hans ställning palminner alldeles om den gogolska romanhjälten Chlestakovs argumentering, då han vid utmärkt aptit men utan pungar befann sig på ett hotell och av värden begärde middag, vilket han motiverade med att han annars blir förstörd. Öga mot öga med den oerhörda svårighet, som brödrågan utan tvivel utgör för den västeuropeiska revolutionen, söker Bauer lösningen på problemet icke i revolutionens svällande krafter, utan vänder sig till kapitalisterna med förklaringen: Mina herrar, om vi går emot er i öppen strid, så sväller vi erbarmligt ihjäl. Tillåt oss att helt fridfullt och så småningom slå ihjäl er och underhåll revolutionen av tacksamhet för vårt ädelmod. Han räknar inte med den andra historiska utväg, som antyder sig i stället för den hungerkatastrof, han anser hota revolutionen. Han uppställer hungerkatastrofen gentemot den revolution, han längtar efter, nämligen dem som inte skall tvinga till svält. Vi ser här vidare, att vad Bauer betraktar som räddningsmedlet från hungern under revolutionen ingenting annat är än den fega drömmen av en eländig intellektualist, som trots sin dumhet och inskränkthet blir fantast och utopist av idel skrämsel. Nu skall vi vidare uppehålla oss vid hans utredning om revolutionens försörjningsproblem. Bauer lämnar ur räkningen, att det västeuropeiska proletariatet, sedan det tagit makten i sina händer, får ta i besittning det

förbundna Sovjetrysslands ofantliga militära och ekonomiska tillgångar och att Balkans, Ungerns, Rumäniens, Ukrainas, Kubanområdets spannmålsdistrikt skall stå till dess förfogande. I Bauers föreställning om den västeuropeiska revolutionens utsikter existerar icke Ost- och Sydösteuropas jordbrukande områden, liksom hans analys av den ryska revolutionen inte håller räknade med möjligheten av hjälp från det europeiska proletariats sida. När han talar om att den proletära revolutionen i Europa skall behöva handelsförbindelser med ännu kvarvarande kapitalistiska stater, så tar han endast den omständigheten i betraktande, att den revolutionära Europas proletärer skall behöva den amerikanska bomullen och den australiska ullens. Men han observerar inte medaljens framsida. Även Amerikas och Australiens kapitalister behöver ju köpare, om de inte vill inställa sin industri och sin handel och genom arbetslösheten påskynda revolutionen i sina land. Ja, de västeuropeiska proletärerna skall ha mycket att utstå, innan de befriar sig ur den störtande kapitalismens klor. Men den som talar till dem endast om svårigheterna och förtiger deras krafter, men inte påpekar deras hopplösa läge i händelse de avstode från revolution, han handlar medvetet eller omedvetet som agent för motrevolutionen, vilket hr Bauer i verkligheten också är. Men ursäkta, svarar han oss, jag har ju lämnat ett recept på ett fredligt, oblodigt avskaffande av kapitalet, ett recept på *världsrevolutionen*.

Låt oss titta på detta recept. Före världskriget gällde Tyskland, det land som fostrat Marx och Engels, för att vara de revolutionära idéernas stora laboratorium. De revolutionära idéer, som segrade i Europa, var made in Germany (tillverkade i Tyskland). Tyskland ligger nu i spillror. Hr Bauer, som förut gjort i marxism, har nu åtagit sig spridningen av i England tillverkade varor. Och varför inte? De engelska varorna är ju de bästa i Europa. Hr Bauer schackar nu med skråsocialismens själs spis. Han är tvungen erkänna, att denna vara har småborgerligt ursprung, härstammar från smådrift. Men som alla säljare måste hr Bauer göra reklam för sin vara och förklara, att guildsocialismen på det senaste årtiondet nått en utveckling, som satt den i stånd att småningom bli den starkaste andliga makt inom engelska arbetarrörelsen". (Sid. 92.) Alla skojare, som köper sin sista räddningsplanka, är tvungna att berätta olika slags sagor om den. Det är ingenting att göra al den saken. Något annat är ju inte möjligt. Hur skulle man i stället för livselixir kunna sälja rena vattnet på små flaskor utan att ljuga om dem? Guildsocialismen har inte det minsta inflytande över de engelska arbetarmassorna. Den är bara en strömning, som finner sympatier bland den engelska socialliberala intellektuella klassen och inom en försvinnande del engelska fackföreningsledare, så långt dessa hedervärda människor behöver andra medel än visky att stärka sina andar med. Guildsocialisterna, hrr Penty, Cole och hela den övriga släkten, lärjungarna av den gamle fabianske specialisten på arbetarfrågan, Sidney Webb, är gäckande i sina förhoppningar om att kunna lura arbetarna med löften om liberala reformer och anstränger sig nu att komma närmare arbetarnas strävanden efter befrielse från den kapitalistiska utsugningen. Dessa småborgare har listat ut följande kombination. Produktionsmedlen tillhör staten. Staten betalar de nuvarande innehavarna ränta. Varje industrigren är nationalegendom och förvaltas av representanterna för motsvarande fackförening. Produktionsplanen och prisen på alstren bestämmas av fackföreningen tillsammans med statsrepresentanterna, organen för statsförvaltningen och konsumenterna. Allt det där tillsammans utgör "industrins självförvaltning" genom arbetarna och tillförsäkrar dem frihet. Under det att industrin i Ryssland, säger hr Bauer, förvaltas av den revolutionära byråkratin, lägger guildsocialismen industriförvaltningen i händerna på arbetarorganisationerna. "Bolsjevismen är den från arbetarrörelsens ideologer härstammande socialismen och för dem är proletariats massrörelse endast *instrumentet* för förverkligandet av ett socialt ideal. De har icke skytt några offer i den revolutionära kampen och vill till vilket pris som helst förverkliga sitt ideal, även om massan först måste vandra igenom en ödemark av svält, köld, statsslaveri och krig för att nå det förlovade landet."

”Den industriella demokratins tanke växte däremot ut ur arbetarklassens egen kamp. Då arbetarklassen genom fackföreningskampens praktik alltid stärker sitt inflytande över industrin, uppstår dem tanken hos klassen att alltid sträcka ut kontrollen över industrin. Och liksom arbetarklassen stärker sin fackföreningsaktion genom den politiska aktionen från partiets sida, till vilken de enskilda fackföreningarna ansluter sig under fullt bevarad autonomi i industriella frågor, på samma sätt tänker man sig framtidens sociala stat som ett förbund av självständiga nationella skrän. Detta är ingen socialism av de ideologer, som har proletariatet till idéens verktyg, utan arbetarrörelsens egen socialism, som formar sig sina egna idéer i och ur den dagliga utövningen av kampen i värkstäderna”. (Sid 96.)

Sedan hr Bauer framställt den småborgerliga idé om guildsocialismen, uppkommen hos ett halvt dussin skriftställare i intellektuella kretsar som ett barn av arbetarrörelsen, som ett uttryck av dess kamp, beger han sig till den nationella filosofins mark. Den engelske arbetaren, säger han, som är uppväxt i ett gammalt kulturland, är en personlighet, fylld av frihetsbegär. Han har ryckt idé om den fria socialismen fram i förgrunden. Den ryske proletären, sonen till en nyss livegen man, är ett värktyg i händerna på några ideologer, mycket hederliga människor, som i arbetarklassens namn gör stora offer, men det kan inte hjälpas — revolutionära byråkrater. Denna Bauers filosofi har två luckor: 1) Guildsocialismen är som vi nämnt ingen återspeglning av engelska arbetarklassens utveckling, utan en idé, som uppstått i överlagren av denna klass bland en handfull intellektuella, fullkomligt skilda från arbetarmassan. 2) Att framhålla den engelska arbetaren efter chartismens period som en personlighet, fylld av frihetsbegär, är detsamma som att anse en bourgeoisins lakej, som köper sin husbondes gamla kläder och cylinder, för en fri människa. Förut har Kautsky i sin artikel om den ryske och amerikanske arbetaren jämfört revolutionskampen, den ryske arbetaren, och den engelske arbetarträlen, arbetararistokraten. Andra tider, andra seder... Den idé, som later din kapitalistiska staten förbli orörd klamrar sig fast vid de, som vi skall få se, föraktliga, halvliberala engelska intellektuellas döda utopier och förklarar under nervöst rotande i deras andliga ekskrementer: Det är skapelsen av den friaste beståndsdelen inom proletariatet, det är den engelske proletärens, denne erkände frihetsspionjärs skapelse. Till det revolutionära engelska proletariatets heder måste sägas, att det ingenting har gemensamt med den i motrevolutionens trask nedsjunkna kautskyanismen och med den idé som låter den kapitalistiska staten förbli orubbad på sin gamla plats och som åt borgarklassen i dess helhet bevarar rätten att utpressa överskottsvinst av arbetaren samt ger den borgerliga regeringens representanter rätten att tillsamman med den alltjämt orubbade bourgeoisins övriga representanter utarbeta den ekonomiska planen och bestämma prislägena, i själva verket alltså överlåter hela makten åt bourgeoisin. Englands revolutionära proletariat skulle vända denna idé ryggen, om det lärde känna den, eftersom den ingenting annat är än en nyuppvärmd gammal banal fabiansk idé om kapitalismens bevarande genom den s. k. driftskonstitutionen, d. v. s. genom att arbetarna få rätten att – tala om industriförvaltningen, under det bourgeoisin förvaltar.

Det är oss ett nöje att låta hr Bauer betrakta det engelska proletariatets rygg som guildsocialismens uppgående sol. Även den olycklige riddaren av La Mancha höll ju den slinkande hjältinnan från stallet i sina armar, därför att han levde i den övertygelsen, att hon var den undersköna kungadottern Dulcinea. Men nu frågar vi guildsocialismens Don Quixote: Var ser ni det allra ringaste som antyder, att den engelska bourgeoisin ens går in på den lilla eftergift, som guildsocialismen föreslår? När vi kommunister försöker övertyga arbetarna om att världens gång blir den, vi förutsäger, då pekar vi på utvecklingsriktningar och på fakta.

Vi påvisar den kapitalistiska världens ekonomiska förfall. Vi pekar på bourgeoisins oförmåga att hålla den oppe. Vi hänvisar till klassmotsättningarnas skärpning och bourgeoisins fullständiga oduglighet att öga mol öga med faran för den sociala revolutionen bilda en

internationell front mot proletariatet. De kommunistiska synpunkterna, den kommunistiska riktlinjen var alltså inget uttryck av vår ofördragsamhet, ingen frukt av våra fromma önsknings. De var objektivt grundande. Bauer går helt annorlunda till väga. Han förklarar: Den sociala revolutionen "efter vårt mönster" var endast gräslighet och därför leve guildsocialismen! Om man satte Bauer i klämna aldrig så mycket, skulle man ändå aldrig kunna pina ur honom ett enda bevis för att utvecklingen ens i det enda landet England går i riktning mot hans, med all respekt sagt, demokratiska socialism. Se bara på den senaste tidens händelser utanför Ryssland: i Tyskötterrike ramlade herr socialdemokrater ur regeringsfåtöljen, den kapitalistiska reaktionen uppträder öppet och ogenerat och räcker den ungerska bödeln Horthy handen. I Tyskland har socialdemokratin lidit ett valnederlag och måste tack vare detta utträda ur regeringen. Tyskland har fått en kapitalistisk motrevolutionär regering, mot vilken de revolutionära arbetarmassorna sammanslutit sig i ett stort kommunistiskt kampparti. Arbetarrörelsens centrum, den oavhängiga socialdemokratin, har i sitt proletära flertal trätt på kommunismens sida. Minoriteten, som går i Bauers fotspår, har endast valet mellan en död i ensamhet eller en död i Scheidemanns armar. I Italien rycker striderna mellan proletariat och bourgeois alltmer uppgörelsen tillmötes. Italien står inför en oktoberrevolution. Bauers andliga bröder Turati, Treves, d'Aragona kan förhålla denna process — hindra den kan de aldrig. I Frankrike rasar den kapitalistiska diktaturen och vinner arbetarklassens hjärtan och hjärnor för den proletära diktaturens idé. Och hur ser det ut i England, på vars himmel guildsocialismens stjärna först visade sig? Hr Bauer lät sommaren 1919 en anonym broschyr om världsrevolutionen se dagen (han var då tyskötterrikisk utrikesminister och vågade av ängslan för Ententen inte skriva i eget namn). I denna broschyr påstod han, att den engelska bourgeois skulle vara benägen att, trogen sin gamla beprövade kompromisspolitik, visa arbetarklassen eftergift på eftergift. Han påstod, att gruvindustrin skulle nationaliseras och mycket annat inträffa, som innebure det engelska kapitalets långsamma men tvärsäkra avsättning från tronen. Sedan dess har ett och ett halvt år förflutit och ingenting av allt det Bauer förutsade har inträffat. Den engelska bourgeois har inte visat proletariatet den ringaste eftergift, inte medgivit proletariatet det ringaste inflytande över industrins ledning. De sociala konflikterna i England blir allt större och större. Bourgeois och proletariatet uppträder allt mer och mer beslutsamt mot varandra. I korthet sagt: den internationella situationen karaktäriseras av en motsättningarnas växande tillspetsning, som inte medger utsikt till kompromiss utan endast till våldsam anspänning.

Hr Bauer anar ofärd. Och sedan han framhållit demokratins alla förträffligheter, förklarar han: "Även om proletariatet med demokratiska medel erövrat den proletära makten, skall bourgeois motsätta sig dess herravälde. Den skall sätta sig upp mot den demokratiska staten, vägra lydnad för dess lagar, sabotera dess lagar, så snart demokratin blivit proletär demokrati. Också ett demokratiskt parlament skall nödgas ta diktatoriska maktmedel i anspråk, det skall ha att omintetgöra sabotaget, kanske också bourgeoisins aktiva motstånd, med diktatoriska, kanhända också terroristiska medel, så snart detta parlament blivit arbetarklassens maktredskap." (Sid. 113.) Se där, se där! Var blev det nu av "kontinuiteten i samhällets ämnesomsättning"? Var blev det av den svältkatastrof Bauer framställt som oundvikligt resultat av inbördeskriget? Nä, katastrofen krymper samman till en skakning, men skakningen, så profeterar Bauer, blir inte så svar, ty om arbetarklassen nått makten på demokratisk väg, d. v. s. då befolkningens flertal står bakom den, så "våldför sig proletariatets makt i detta fall icke på de sociala maktfaktorerna, utan den gör sig gällande mot den minoritets våld som motsätter sig dem". (Sid. 113.) Vad betyder detta socialistiska pladder? Bauer talar ändå om utvecklingstendenserna i industristaterna, där proletariatet och de befolkningsskikt, som lagbundet sjunker ned i proletariatet, utgör folkets flertal. Kommer det till våld genom en valseger, så skaffar den omständigheten inte bourgeoisies fientlighet ur världen. Proletariatets demokratiska diktatur skall alltså även ifall den kommit till stånd på

demokratisk väg fullfölja sitt syfte att våldföra det sociala maktförhållandet, för att begagna Bauers konstspråk. Proletariatet kommer att försöka avhända bourgeoisin produktionsmedlen. Varför måste bourgeoisins motstånd i detta fall bli ringare, inbördeskriget mildare. Varför måste inte de utländska kapitalisterna ila sina betryckta bröder till hjälp? Endast därför att ett parlament beslutat, att bourgeoisin skall fränhändas produktionsmedlen? Hr Bauer överför sin egen parlamentariska kretinism på kol-, järn- och bomullskungarna, som sannerligen inte förtjänat att gälla för sådana demokratiska oxar som hr Bauer framställer dem för en häpnande värld.

Men hr Bauer siar om en ändå större olycka. Han skriver: "Det är visserligen alls inte säkert, att historien skall tillåta proletariatet att upprätta sin diktatur först efter den politiska maktens erövring med demokratiska medel, alltså i form av ett demokratiskt parlaments och lokala demokratiska självförvaltningskorporationers diktatur. Det kan mycket väl hända, att klasskampens utveckling tvingar proletariatet till övergående diktatur redan i ett skede då proletariatet ännu inte kan härska med demokratins medel. I den avgörande perioden av kampen om makten mellan bourgeoisin och proletariatet skall klassmotsatserna överallt skärpas. Klassmotsatsernas skärpa kan demokratin utplåna. Det kan inträda en situation då bourgeoisin inte längre är stark nog, men proletariatet ännu inte är starkt nog att behärska bourgeoisin med demokratins medel och då även maktfördelningen mellan bägge klasserna — måhända i form av en koalition mellan bourgeoisin och proletära partier som i Tyskötterrike eller i form av frivillig fördragsamhet dem emellan som i Italien — misslyckas genom klassmotsatsernas hårdhet. Kan den demokratiska apparaten inte mer fungera, så måste antingen bourgeoisin eller proletariatet med våldsamma medel upprätta sitt klassvälde. Proletariatets diktatur blir i detta fall enda medlet att hindra bourgeoisins brutala, kontrarevolutionära diktatur." (Sid. 113-14.) Hr Bauer tror sig vara mycket slug och rustad för alla eventualiteter, då han med oskyldig min fäster blicken på den möjligheten, att bourgeoisin alls inte skall vara villig att förhålla sig lugn ända till det moment, då proletariatet äter upp den i fredlig demokratisk anrättning. I verkligheten ger sig Bauer på nåd och onåd. Ty ett proletärt parti är dock ingen vipa, som bara titlar på spelet och ger de spelande råd för alla lägen. Partiet måste vara rustat för de värsta eventualiteter, för den svårare och farligare vapenlyckan. Ger historien det gynnsammare betingelser för kampen, nå — så mycket bättre. Då skall det inte behöva göra något bruk av sina vapen, men vapen måste det ha. Vi kommunister har aldrig påstått, att proletariatet i varje land endast genom hårt inbördeskrig kan nå till makten. Men har det t. ex. i Ryssland, för att nu inte tala om Ungern, där proletariatets diktatur så att säga legalt upprättades, utan hårt inbördeskrig nått till makten? Vi har t. ex. ansett för möjligt, att i enstaka, halvt jordbrukande land, där bönderna är missnöjda med kapitalets herravälde, kan arbetarklassen nå till makten t. o. m. genom en valseger. Frågan är endast: Hur skall arbetarklassen hålla sig kvar vid makten? På denna fråga svarar vi: I varje fall endast genom att använda våldsmedel mot bourgeoisin. Och hur besvarar hr Bauer denna fråga? Att proletariatet griper makten på demokratisk väg, anser hr Bauer för det sannolikaste och mest önskvärda fallet, men han medger också möjligheten av att proletariatet blir tvingat att gripa makten på våldsamt väg. Men på vilket sätt skall det kunna upprätthålla sin makt? Hr Bauer svarar, att proletariatet i bägge fallen endast genom diktaturen kan hålla sig vid makten. Hr Bauer har tyst uttalat ett stort ord, och detta ord lyder: hr Bauer och hans likar är regelrätta förrädare mot proletariatets sak, ty betänk bara — den utstuderade marxisten hyser i sitt djupaste inre den övertygelsen, att proletariatet endast på inbördeskrigets väg kan segra, och med den övertygelsen i sitt innersta försöker hans parti och hans internationella liga att intala arbetarklassen att häva propagandan för diktaturen, beredskapen, ersättandet av bourgeoisins makt med proletär makt, kort och gott: att den kommunistiska politiken skulle skada proletariatet. Hr Bauer avvärpar proletariatet gentemot den beväpnade fienden i kommande stora bataljer. Varje general, som gjorde så, skulle bli ställd mot väggen

och skjuten. Men hr Bauer skall helt säkert känna sig förolämpad, när vi kallar honom förrädare. Vi betvivlar inte, att han på rent allvar känner sig som den förorättade oskulden. Vi sade i inledningen, att Bauers broschyr, fastän prisad av den socialdemokratiska pressen, inte går ett steg längre än Kautsky. Vi skall modifiera vårt omdöme. Bauer har fört kautskyanismen till fullständig ungergång. Sedan han på 100 sidor i sin broschyr upprepat Kautskys analyser, har han mot slutet försökt att med ett spräng rädda sig ur de motsägelser återvändsgränd, han förrirat sig i, och tvungits att erkänna inte bara proletariats diktatur utan t. o. m. terrorn. På detta sätt har han bevisat, att den ståndpunkt, han och hans mästare försökt inta gentemot den kommunistiska, är ohållbar. Kautskys lärjunge har begravt sin mästare, har berövat Kautskys och sina egna konstruktioner karaktären av hederlig politisk övertygelse. Han har avslöjat kautskyanismen som ett hyckleri, som förkunnarna själva inte ens ta på allvar. Och därför är det heller inte under, att denna produkt av den småborgerliga ängslan för revolutionen och kontrarevolutionen hamnar där i dag de fegaste och eländigaste elementen av den tyska bourgeoisin står. Hr Bauer slutar sin broschyr med ett tal till den tyska nationen, Den tyska bourgeoisin, den tyska imperialismen har genom sin våldspolilik fört det tyska folket till avgrundens rand. Tysklands arbetare är nu tvungna att bli det tyska kapitalets och ententekapitalets slavar. Det tyska proletariats enda räddning är den proletära revolutionen, som i det den kastar av det tyska kapitalets ok på samma gång skall påskynda revolutionen i ententestaterna. Naturligtvis kan denna befrielse inte uppnås utan stora offer. För Bauer är den en galenskap, därför att den enligt hans inbillning endast skulle göra Tyskland till ryssarnas och fransmäns krigsskådeplats. Han dundrar mot Ludendorffs och Lenins allians. Vi frågar gårdagens Wienantisemitiska allierade: Vad tänker ni, hr Bauer, om alliansen mellan de tyska och ryska proletärerna? Också mot denna tanke värjer sig hr Bauer med händer och fötter. Tyska och ryska proletariats gemensamma befrielsekamp skulle prisge Tyskland åt hungern, inbördeskriget och invasionen, förklarar han. Alltså, Tysklands proletärer, övergiv också för framtiden allt initiativ, låt svälta ut er av de demokratiska profithajarna, uthärda den franska invasionen utan att klaga — det är den väg, som för till skråsocialismen och till den fredliga demokratiska utvecklingen. Och om ni på den vägen inte når den demokratiska socialismen, utan i stället vinner, att Tyskland blir ententens koloni, så skall ni ha det stolta medvetandet, att ni har befriat er från "vantron på våldets allmakt och på statens suveränitet". Den nye Fichte predikar personlighetskult för er. Den kan ni ägna er åt också då ententekapitalet slår er i sina bojor. Hr Bauer vill; att man bredvid Goethe i Weimar reser honom ett monument, som Napoleon, Tysklands förstörare, skulle känna stor vördnad för. Napoleon förde Werthers lidanden med sig. Vi tror visserligen inte, att marskalk Foch för Bauers broschyr med sig i sin kappsäck, men han skulle inte kunna underlåta att ge broschyren sitt bifall, ifall han läste den. Den tyska socialdemokrat, som för det dubbelt – av egen och utländsk bourgeoisiförslavade proletariats anger revolutionsvågen som ett arv av den östelbeska, den potsdamska andan, han förtjänar alldeles säkert en utmärkelse från Ententens sida. Knäfallet för Ententen anstår logiskt den bayerska broschyrens evnucksystem, den internationella mensjevismens system, som, alstrat av misstro mot proletariats styrka, leder till kapitulation inför bourgeoisin i nationell och internationell bemärkelse. Och även i sin tankebyggnads slutord visar sig Bauer som en lärjunge till Kautsky. Samtidigt med sin propaganda mot proletariats diktatur började Kautsky också sin Wilsonpropaganda. Hr Bauer kan efter Versaillesfreden naturligtvis inte fortsätta lovsången över den tappra andliga krymplingen, men en sak kan Bauer fortsätta — den bekymrade rädsans, det bekymrade vacklandets propaganda, som inte kan rädda någon, inte kan befria någon. Och han skall fortsätta den så länge han ännu har proletärernas öra. Vi hoppas, att det inte kan bli så länge.

KARL RADEK.

Innehållförteckning till tidskriften [Den Kommunistiska Internationalen](#)